

ΑΙ ΔΗΜΟΣΙΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΩΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΠΑΠΑΜΙΧΑΛΑΚΗ

Γενικοῦ Γραμματέως Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, Μέλος τῆς Διοικου-
σης Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Ε.Δ.Σ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἀπὸ ὀλίγου χρόνου ἤρχισεν εἰς πολλὰς ἰδιωτικὰς Σχολὰς, ἢ Σεμιναριακὰ προγράμματα, νὰ προστίθεται καὶ τὸ μάθημα τῶν Δημοσίων Σχέσεων. Ἐκ τῆς διδακτικῆς ἐμπειρίας πολλῶν εἰδικῶν εἰς τὰς Δημοσίας Σχέσεις, οἵτινες ἠρωτήθησαν σχετικῶς, ἐξῆλθε τὸ συμπέρασμα ὅτι οἱ νέοι «διδάσκαλοι» τῶν Δημοσίων Σχέσεων δὲν ἀκολουθοῦν μίαν διδακτικὴν γραμμὴν, ἢ ὅποια θὰ βασιζέται εἰς τὴν χρήζουσαν διδασκαλίαν ὕλην περὶ τὰς Δημοσίας Σχέσεις.

Πρὸ καιροῦ εἶχομεν τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐκπονήσωμεν σχέδιον προγράμματος μὲ περιεχόμενον τὰς Δημοσίας Σχέσεις, διὰ νὰ τύχη μελέτης ἐντὸς τῶν πλαισίων ὑπὸ ἀνανέωσιν ἐκπαιδευτικοῦ Ὄργανισμοῦ Ἀνωτάτης Σχολῆς.

Ἴσως περίληψις τοῦ σχεδίου τούτου θὰ ἦτο χρήσιμος, δι' ὅσους αἰσθάνονται ἱκανοὶ νὰ διδάσκουν Δημοσίας Σχέσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ τοὺς ὀργανωτὰς ἐκπαιδευτικῶν προγραμμάτων, συνεχείας, σεμιναριακῆς ἢ ταχυρρυθμοῦ μορφῆς.

Ὑπὸ τὰς σκέψεις αὐτάς, θέτομεν εἰς τὴν δημοσιότητα τὴν περίληψιν ταύτην, ἢ ὅποια ἂν καὶ κάμνη πολὺ λόγον διὰ Δημοσίας Σχέσεις εἰς τὴν Δημοσίαν Διοίκησιν, δὲν παύει ἐν γενικαῖς γραμμαῖς νὰ εἶναι ἡ αὐτὴ ὡς πρόγραμμα Δημοσίων Σχέσεων προοριζόμενον καὶ διὰ τὴν Ἰδιωτικὴν τοιαύτην.

ΕἰΣΑΓΩΓΗ

Αἱ Δημοσῖαι Σχέσεις δὲν εἶναι συρμὸς μιᾶς ἐποχῆς. Ἀποτελοῦν σήμερον ἀπλῶς ἀπόδειξιν τῆς κοινωνικότητος τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος —εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἐργασίας— ἔκφρασιν δηλαδὴ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ συγχρόνου ἀτόμου.

Καὶ τὸ στοιχεῖον τῆς κοινωνικότητος δὲν ἀποτελεῖ μόνον μέρος τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ἤδη ἀνεγνωρίσθη καὶ ἐπεξετάθη καὶ εἰς τὴν ζωὴν πάσης μορφῆς διοικήσεως, εἰς τὴν δημοσίαν καὶ ἰδιωτικὴν δρᾶσιν. Ὁ Καθηγητὴς κ. Τσιμάρας ὁμιλεῖ περὶ διοικήσεως εἰς τὴν ἰδιωτικὴν ἐπιχειρηματικὴν σφαῖραν, τὴν ὅποιαν δέχεται ὡς πλήρη βιολογικὴν ὄντοτητα, ζῶσαν καὶ κινουμένην περίπου κατὰ τὸ

πρότυπον τῆς ὑπὸ τοῦ Πανσόφου δημιουργηθείσης ἀνθρωπίνης προσωπικότητος. Ἐπιθυμεῖ ἡ ἰδιωτικὴ διοίκησις νὰ ἐμφορῆται ἀπὸ ἀνθρωπιστικὰς κοινωνικὰς διαθέσεις, νὰ ἀναπνέῃ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ νὰ ζῆ ὡς βιολογική, κατ' ἐπέκτασιν, δρᾶσις, πού ἴσταται ἐπὶ ὄστων καὶ ζεῖ διὰ τοῦ ζωογόνου αἵματος.

Ὁ ἐξανθρωπισμὸς καὶ ἡ κοινωνικοποίησις τῆς συγχρόνου δημοσίας καὶ ἰδιωτικῆς διοικήσεως, ἐπέβαλλον εἰς τὴν Ἀνωτάτην Ἐκπαίδευσιν τὴν εἴσοδον καὶ ἔντονον παρουσίαν τῶν ἐπιστημῶν ἐκείνων πού ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἔρευναν τῶν κοινωνικῶν φαινομένων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων.

Ἐπὸ τὸ πνεῦμα αὐτὸ καὶ ἡ Δημοσία Διοίκησις σήμερον, ἐν τῷ πλαισίῳ τῆς καταβαλλομένης ἐκπαιδευτικῆς προσπάθειας, πρὸς ἐνημέρωσιν τῶν στελεχῶν αὐτῆς ἐπὶ συγχρόνων ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν θεμάτων, τῆς καθημερινῆς πρακτικῆς, περιλαμβάνει καὶ τὸ θέμα τῶν Δημοσίων Σχέσεων, εἰς Σεμινάρια στελεχῶν τῶν Ὑπουργείων, Σωμάτων Ἀσφαλείας κ.λ.π.

Ἡ Δημοσία Διοίκησις ἔχει ὡς στόχον σήμερον τὴν διαμόρφωσιν Κοινῆς Γνώμης, ἀναλόγου πρὸς τὰς ἐθνικὰς ἐπιδιώξεις καὶ τὴν Κρατικὴν τακτικὴν, ἐπιθυμεῖ ὅμως παραλλήλως ὅπως ἐξασφαλίσῃ ἐπικοινωνίαν μετ' αὐτῆς καὶ ὅπως ἐξυπηρετῇ κατὰ τὸν καλύτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τρόπον τὸν πολίτην.

Ἡ Κοινωνικὴ αὕτη τάσις τῆς Δημοσίας Διοικήσεως, διὰ νὰ συντελεῖται, πρέπει ἡ Δημοσία Διοίκησις νὰ πλαισιοῦται ἀπὸ στελέχη ἀναλόγου μορφώσεως ἀλλὰ καὶ θελήσεως. Πιστεύομεν, ὅτι ἐφ' ὅσον τόσον ἡ Δημοσία Διοίκησις ὅσον καὶ ἡ ἰδιωτικὴ, εἰσάγουν τὸ μάθημα τῶν Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὰ προγράμματα τῶν ἐκπαιδευτικῶν Σεμιναρίων, δὲν εἶναι δυνατόν, «ἡ διδασκαλία μαθημάτων ἀναγομένων εἰς τὴν Διοίκησιν» νὰ μὴ περιλαμβάνῃ καὶ τοῦτο.

Ἡ παρουσία τοῦ θέματος τῶν Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ προγράμματα, ὡς μαθήματος ἢ ἔστω ὡς διαλέξεων, θὰ ἔχῃ ἀκριβῶς ὡς πρακτικὸν σκοπὸν νὰ μύσῃ τοὺς σπουδαστὰς εἰς τὴν οὐσίαν, τὸν προορισμὸν καὶ τὴν πρακτικὴν τῶν Δημοσίων Σχέσεων, εἰς τὴν Δημοσίαν καὶ τὴν Ἰδιωτικὴν Διοίκησιν, καὶ περαιτέρω καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τούτων, ἐντὸς τοῦ πλαισίου τῆς ἀτομικῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς. Εἶναι γεγονός — καὶ ἔχομεν προσωπικὴν ἐμπειρίαν ἐκ τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως «Δελτίον Διοικήσεως Ἐπιχειρήσεων» — ἡ ὁποία περιέχει καὶ θέματα Δημοσίων Σχέσεων πού προσελκύουν τὸ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον τῶν νέων — ὅτι πάρα πολλοὶ ἐνδιαφέρονται διὰ τὰς Δημοσίας Σχέσεις, αἱ ὁποῖαι ἀναζητοῦμεν καὶ ἐφαρμοζόμεναι, προσφέρουν καλὴν σταδιοδρομίαν. Ἡ διδασκαλία λοιπὸν τοῦ θέματος τῶν Δημοσίων Σχέσεων θὰ ἐπιτρέψῃ εἰς πολλοὺς νὰ ἐκφράσουν σχετικῶς τὴν κλίσιν των καὶ νὰ ἀναζητήσουν εἰδίκευσιν. Καὶ νῦν παραθέτομεν στοιχεῖα δυνάμενα νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἐνδεικτικὴ ὕλη διδασκαλίας τοῦ μαθήματος τῶν Δημοσίων Σχέσεων εἰς ἐνδιαφερομένους νὰ ἐφαρμόσουν αὐτὰς εἰς πεδία τῆς Ἰδιωτικῆς καὶ Δημοσίας ζωῆς.

α) Ἐσωτερικαὶ Ἀνθρώπιναι Σχέσεις:

1. Σχέσεις Διοικήσεως καὶ Διοικουμένων.
2. Ψυχολογικαὶ καὶ Κοινωνιολογικαὶ Ἀρχαὶ καὶ Ἐφαρμογαὶ εἰς προβλήματα ἔσωτερικῆς ὑπηρεσιακῆς ἐπικοινωνίας.
3. Ἠθικὸν ἐν τῇ ἐργασίᾳ - Ἐντοπισμός, περιγραφή καὶ ἀνάλυσις εἰς περιπτώσεις ἀπογοητεύσεων ἐκ τῆς ἐργασίας - Οἱ ἐκδηλούμενοι ἀμυντικοὶ μηχανισμοὶ καὶ αἱ βασικαὶ ἀνάγκαι προσαρμογῆς εἰς τὰ πλαίσια τῆς εἰδικῆς ἐργασίας - Τὰ στοιχεῖα καὶ ἡ ἐκλογή τῆς ὀρίμου προσωπικότητος κατὰ τὰς εἰδικευμένας ἐργασίας.
4. Βάσεις τῶν Ἀνθρωπίνων Σχέσεων — Αἱ πηγαὶ ὑποκινήσεως πρὸς παραγωγικὴν συμμετοχὴν ἐν τῇ ἐργασίᾳ - Ἀξιολόγησις τῶν ἐκδηλωθέντων Ἀνθρωπίνων Σχέσεων καὶ τοῦ ἀναπτυχθέντος ἐξ αὐτῶν κλίματος.
5. Σχέσεις μεταξὺ τῶν ἐργαζομένων - Ἡ ὀργάνωσις αὐτῶν.
6. Τὸ «νέον» ἐκ τῆς ὀργανώσεως τῆς ἐργασίας προελθὸν κοινωνικὸν περιβάλλον - Ὄργανικαὶ ἐνώσεις ἐν τῇ ἐργασίᾳ - Εἰδικαὶ ὀμάδες ἐργαζομένων.
7. Ἐπικοινωνία - Ἐπικοινωνία μετὰ τῆς Διοικήσεως τοῦ Προσωπικοῦ καὶ ἀντιστρόφως - Προβολὴ τῆς ὑπαλληλικῆς δράσεως - Συνεντεύξεις τοῦ Προσωπικοῦ - Συμμετοχὴ εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ἀποτελέσματα.
8. Λειτουργικαὶ ἐνέργειαι - Κίνητρα - Αὐτοματισμός.

β) Ἀνθρώπιναι Σχέσεις εἰς τὴν Διοίκησιν Προσωπικοῦ:

1. Τὰ προβλήματα τῆς ἐπιλογῆς Προσωπικοῦ - Tests, συνεντεύξεις, ἀξιολόγησις.
2. Εἰδικὴ ἔσωτερικὴ ἐκπαίδευσις.
3. Συμβολὴ εἰς τὴν ἀξιολόγησιν τῶν προαγωγῶν, μεταθέσεων καὶ ἀπολύσεων.
4. Συμβολὴ ἐπὶ τὴν πολιτικὴν τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων.
5. Ἡ φιλοσοφία τῆς Διοικήσεως τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐργαζομένων.
6. Ἡ ἀνθρωπίνη ἐρμηνεία τῶν συλλογικῶν συμβάσεων.
7. Ὁ παράγων ἀσφάλεια ἐν τῇ ἐργασίᾳ.
8. Ἀνθρώπιναι Σχέσεις καὶ Πειθαρχία.
9. Ἠγέτης καὶ ἡγεσία. - Τὰ ἀναγκαῖα κατὰ περίπτωσιν στοιχεῖα ἰκανότητος τοῦ ἡγέτου - Ἡ ἐκπαίδευσις αὐτοῦ - Ἀσκήσις τῆς ἡγεσίας - Ἐποπτεία ἐπὶ τῆς ἡγεσίας.

Ἄς σημειωθῇ ὅτι, αἱ Ἀνθρώπιναι Σχέσεις, ἀφοροῦν εἰς τὴν ἐκδήλωσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῆς συγχρόνου διοικήσεως διὰ τὴν καλλιέργειαν κλίματος κοινωνικότητος καὶ συνεργασίας, ἐντὸς τοῦ χώρου ποῦ συντελεῖται ἡ παραγωγικὴ διαδικασία.

Πέραν ὅμως τῶν οὕτω πως πραγματοποιουμένων Ἀνθρωπίνων Σχέσεων εἰς τὸ ἔσωτερικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως «περιβάλλον», ἡ ἐπιχείρησις στρέφεται πρὸς τὰ ἔξω, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐκδηλώσῃ καὶ ἐκφράσῃ ἀνάλογον συμπεριφορὰν δημοσίως. Ἡ μεθόδευσις καὶ ἡ τεχνικὴ τῆς διαδικασίας αὐτῆς, ἀποδίδεται διὰ τοῦ ὄρου «Δημόσιαι Σχέσεις». Αἱ ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦτον νοούμεναι σχέσεις, διακρίνονται καὶ πάλιν εἰς ἔσωτερικὰς - τοπικὰς - ἐθνικὰς καὶ διεθνεῖς σχέσεις.

Εὐθὺς κατωτέρω, ἀσχολούμεθα μὲ τὴν παράθεσιν τῶν στοιχείων ἐκείνων ποὺ ἐπεκτείνονται εἰς τὴν θεωρίαν καὶ πρακτικὴν διδασκαλίαν τῶν Δημοσίων Σχέσεων.

γ) Δημόσιαι Σχέσεις:

1. Εἰσαγωγή εἰς τὰς Δημοσίας Σχέσεις - Αἱ ἀνάγκαι εἰς ἐπικοινωνίαν ἀπὸ τοῦ 19ου αἰῶνος καὶ αἱ συνθῆκαι ποὺ ἐπέβαλον αὐτὰς κατὰ τὸν 20όν.
2. Ἱστορικὰ στοιχεῖα - Ἡ ἑλληνικότης τοῦ θεσμοῦ.
3. Ἡ ἐννοιολογικὴ ἀπόδοσις τοῦ ὅρου - Ὁροθέτησις τοῦ ἀντικειμένου - Ὅρια καὶ διαφοραὶ ἐκ τῶν καλουμένων συγγενῶν λειτουργιῶν, ὡς ἡ Δημοσιογραφία, ἡ Διαφήμισις, ἡ Προπαγάνδα καὶ ἡ Ἔρευνα τῆς Ἀγορᾶς.
4. Φιλοσοφία καὶ κριτικὴ τῶν Δημοσίων Σχέσεων.
5. Αἱ Δημόσιαι Σχέσεις εἰς τὸ Κράτος.
6. Αἱ Δημόσιαι Σχέσεις εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλίαν.
7. Ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ συμβολὴ τῶν Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὴν διαμόρφωσιν κοινῆς γνώμης.
8. Κοινὸν καὶ Κοινὴ Γνώμη - Φύσις καὶ μέτρησις τῆς Κοινῆς Γνώμης - Φύσις τῆς ἐπικοινωνίας.
9. Μέθοδοι καὶ Πρακτικὴ τῶν Δημοσίων Σχέσεων :

—Τὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας καὶ Δημοσιότητος, καὶ αἱ σχέσεις μετ' αὐτῶν

—Ἡ Δημοσιότης.

—Ἐκθέσεις

—Συνέδρια καὶ Σεμινάρια

—Φιλοξενίαι πάσης φύσεως

—Ἔρευναι

—Περιπτώσεις καὶ τελέσεις - Ὁ ὅρος «τέλεισις» καὶ ἡ ὀργάνωσις τῶν τελέσεων - Ροὴ καὶ δοχὴ εἰς τὰς τελέσεις.

—Ὁ Συμβουλος Δημοσίων Σχέσεων - Τὰ ἰδιωτικὰ γραφεῖα Δημοσίων Σχέσεων - Ἡ ὀργάνωσις γραφείων Δημοσίων Σχέσεων εἰς τὸ Δημόσιον, τοὺς Ἰδιωτικοὺς Ὄργανισμοὺς καὶ τὰς ἰδιωτικὰς ἐπιχειρήσεις - Καθήκοντα Δημοσίων Σχέσεων ἀνατιθέμενα καὶ ἀσκούμενα ὑπὸ ὑπαλλήλων.

Γενικῶς ἡ Διοίκησις εἰς τὴν Πολιτικὴν, τὴν Οἰκονομικὴν, Κοινωνικὴν καὶ ἰδιωτικὴν δραστηριότητα χρησιμοποιεῖ σήμερον εὐρέως τὰς Δημοσίας Σχέσεις, τὰς ὁποίας δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοοῦν οἱ ἀπόφοιτοι συγχρόνων Σχολῶν ποὺ καλλιεργοῦν διοικητικὰ στελέχη. Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα νομίζομεν δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὴν χρησιμοποίησιν καθημερινῶς «νέων καθηγητῶν» ἀσχέτων πρὸς τὴν ἐκπαιδευτικὴν ἐμπειρίαν τοῦ θέματος τῶν Δημοσίων Σχέσεων καὶ θεωρητικῶς ἀπαιδευτῶν.